

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 01-15/16-3
Podgorica, 05.05.2016. godine
MS/MS

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 1 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.42/2011 i 32/2014.) i člana 40 Pravila o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.53/14.), nakon završenog postupka po pritužbi osuđenog lica X.X, daje sljedeće

MIŠLJENJE

1. Uvod

X.X. u ime brata X.Y, koji se nalazi u na izdržavanju kazne, podnio je pritužbu Instituciji Zaštitnika na rad Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija (ZIKS-a). Predstavnicima Institucije su povodom ove pritužbe posjetili osuđeno lice X.Y. kojom prilikom je imenovani lično podnio pritužbu.

2. Postupanje Zaštitnika

U pritužbi i razgovoru između ostalog navodi da je u ZIKS-u tri godine zbog više krivičnih djela - krađe; da ima zdravstvenih problema; da u donjem predjelu stomaka ima neku „kilu“ koja ga boli i smeta mu; da je više puta pripreman za operativni zahvat u KBCCG i svaki put vraćen, bez obavljene operacije i moli Zaštitnika da preduzme mjere i spriječi ovakvo ponašanje prema njemu.

Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje od ZIKS-a u kome je između ostalog navedeno: da je imenovani od 11.04.2013.godine od kada je primljen na izdržavanje kazne zatvora u više navrata upućivan kod ljekara specijalista hirurga u Urgentni centar KBCCG, zbog bolova u lijevom hemiabdmenu, da su mu konstatovane ingvinalne hernije na lijevoj strani i indikovani operativni zahvat; da mu je u periodu od 05.10.2015.godine do 05.11.2015.godine odrađena priprema za operativni zahvat koja podrazumijeva kompletnu labarotirjsku dijagnostiku, pregled ljekara specijaliste interniste, Rtg grudnog koša, a potom konsultovan anesteziolog koji je zahtijevao dopunu analize; da je dopuna analize odrađena i da se od decembra 2015.godine nalazi se na listi čekanja pacijenata za hiruršku intervenciju na Odjeljenju za digestivnu hirurgiju KBCCG.

Zaštitnik je izvršio uvid u zdravstveni karton imenovanog u kome je našao i prepisku ljekara ZIKS-a sa KBCCG u vezi više zatvorenika koji su na listi čekanja za hirurške intervencije i specijalističke preglede. U cilju utvrđivanja relevantnih činjenica koje se odnose na ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu u Zavodu, angažovao je i eksperta medicinske struke, dr.Radojević Nemanju, specijalistu

sudske medicine, da obavi ljekarski pregled, izvrši uvid u zdravstveni karton i medicinsku dokumentaciju. S tim u vezi angažovani stručnjak medicinske struke dao je nalaz sa mišljenjem u kojem je navedeno:

da je osnovno tjelesno oboljenje X.Y. lijevostrana preponska kila, od koje boluje od 2013.godine, da je indikovano hirurško liječenje, da je oboljenje hronične prirode i ne predstavlja hitnost za operativno liječenje, jer se ovakve operacije tipično planiraju i zakazuju; da je potrebno da bude operisan ali se ne može identifikovati propust zdravstvene službe ZIKS-a u dijelu što on još nije podvrgnut operativnom zahvatu jer je to izvan njihovog uticaja.

3. Utvrđene činjenice

Uvidom u izjašnjenje, zdravstveni karton i obimnu medicinsku dokumentaciju utvrđeno je sljedeće:

- da se X.Y. nalazi na izdržavanju kazne zatvora u ZIKS-u;
- da ga u kontinuitetu pregleda zatvorski doktor i da redovno prima prepisanu terapiju;
- da mu je indikovani operativni zahvat i da se nalazi na listi čekanja na operaciju kod KBCCG;
- da se radi o hroničnom oboljenju koje ne predstavlja hitnost za operativno liječenje;

4. Relevantno pravo

a) Domaće pravo

Ustav Crne Gore („Službeni list CG,, broj 1/2007 i 38/13) utvrđuje:

“Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju (član 28).
Svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu.“(član 69)

Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni list CG,, broj 39/04 i 14/10) određuje:

“Zdravstvena zaštita predstavlja skup mjera, aktivnosti na očuvanju, zaštiti i unapređenju zdravlja, sprečavanju i suzbijanju bolesti i povreda, ranom otkrivanju bolesti, pravovremenom liječenju i rehabilitaciji.(član.1)

U oblasti zdravstvene zaštite država obezbeđuje sredstva između ostalih za: zdravstvenu zaštitu lica koja su na izdržavanju kazne zatvora.“ (član.13.tačka.10)

Zakon o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti („Službeni list CG,, broj 35/15) određuje:

“Zatvorenik ima pravo na zdravstvenu zaštitu, u skladu sa zakonom.

Zdravstvena zaštita zatvorenika ostvaruje se u Zavodu, koji je dužan da obezbijedi uslove u pogledu prostora, kadra i opreme, u skladu sa propisima kojima se uređuje zdravstvena zaštita.

Zatvorenik koji zdravstvenu zaštitu ne može ostvariti u Zavodu, ostvaruje je u zdravstvenoj ustanovi, u skladu sa zakonom.

Zdravstvena zaštita iz stava 4 ovog člana, ostvaruje se uz legitimaciju zatvorenika iz člana 34 ovog zakona.

Vrijeme provedeno na liječenju van Zavoda uračunava se u vrijeme izvršenja kazne zatvora ili kazne zatvora od četrdeset godina, osim u slučaju prekida izvršenja kazne, u skladu sa ovim zakonom.

Lice koje rukovodi zatvorom može, uz saglasnost zatvorskog doktora, odobriti zatvoreniku da se liječi u zdravstvenoj ustanovi koja nema zaključen ugovor sa Fondom za zdravstveno osiguranje Crne Gore. (član 48)

Pružanje zdravstvene zaštite zatvoreniku obezbjeđuje se putem redovnih ljekarskih pregleda i ljekarskih pregleda po potrebi.

Zatvorski doktor dužan je da svakodnevno obilazi i, po potrebi, pregleda sve bolesne zatvorenike, zatvorenike koji su prijavili bolest ili povredu, zatvorenike u samici i zatvorenike čije stanje zahtijeva posebnu njegu.

Zatvorski doktor dužan je da licu koje rukovodi zatvorom odmah prijavi postojanje bolesti, odnosno povrede kod zatvorenika koja zahtijeva posebno ispitivanje i specijalističku zdravstvenu zaštitu.

Zatvorenik za koga postoji sumnja ili je utvrđeno da boluje od infektivne ili zarazne bolesti mora odmah biti izolovan i podvrgnut liječenju.“ (član 49)

Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda („Službeni list CG,, broj 42/11 i 32/14)određuje:

“Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preuzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlašćenja, kao i mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja o kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije. (Član 2)

Zaštitnik/ca, zamjenik/ca, kao i glavni/a savjetnik/ca Zaštitnika/ce i savjetnik/ca Zaštitnika/ce koga /koju Zaštitnik/ca ovlasti, ima pravo da:

- bez najave, izvrši pregled prostorija u organima, organizacijama, ustanovama i drugim mjestima gdje se nalazi ili se može nalaziti lice lišeno slobode;
- bez prethodne najave i odobrenja, posjeti lice lišeno slobode i provjeri poštovanje njegovih prava;
- bez prisustva službenog ili drugog lica, lično ili preko prevodioca, razgovara sa licem lišenim slobode, kao i sa drugim licem za koje smatra da može da pruži potrebne informacije.“ (Član 24)

b) Medjunarodno pravo

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima

Prema svim licima lišenim slobode postupat će se čovječno i s poštovanjem, zbog urođenog dostojanstva ljudskog bića. (član 10 stav 1).

Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

Niko ne može biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju (član 3).

Preporuka Rec(2006)2 Komiteta ministara državama članicama u vezi sa evropskim zatvorskim pravilima

Zatvorska uprava vodi računa o zdravlju svih zatvorenika pod njenim nadzorom.(III dio, tačka 39)

Zdravstvena služba u zatvoru organizuje se u tijesnoj vezi sa opštom zdravstvenom službom zajednice ili države.

Zatvorenici treba da imaju pristup zdravstvenim službama u zemlji bez diskriminacije po osnovu njihovog pravnog statusa.

Zdravstvena služba u zatvoru mora nastojati da otkrije i liječi fizičke ili psihičke bolesti ili nedostatke od kojih zatvorenik boluje.

Sve neophodne medicinske, hirurške i psihijatrijske usluge koje u svrhu liječenja postoje u zajednici, moraju biti na raspolaganju i zatvorenicima u svrhu liječenja.

Obezbjediće se da zatvoreniku u svakom trenutku ljekar bude na raspolaganju bez odlaganja u hitnim slučajevima.

Bolesni zatvorenici kojima je potrebno specijalističko liječenje premjesteće se u specijalne institucije ili civilne bolnice, ukoliko takvo liječenje nije moguće obezbijediti u zatvoru.

Zatvorenici neće biti podvrgavani bilo kakvim eksperimentima bez njihove saglasnosti.

Eksperimenti nad zatvorenicima koji mogu rezultirati fizičkom povredom, duševnom patnjom ili drugim narušavanjem zdravlja su zabranjeni.

4. Zaključna ocjena

Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka i utvrđenih relevantnih činjenica, Zaštitnik ocjenjuje da zdravstvena služba Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija pruža adekvatnu primarnu zdravstvenu zaštitu osuđenom licu, na način što zatvorski doktori u kontinuitetu prate zdravstveno stanje imenovanog. Osim toga, imenovani je i sam u svojoj pritužbi potvrdio da je više puta odvođen u KBCCG i pripreman za operativni zahvat ali svaki put je vraćen, što potvrđuje da je Uprava ZIKS-a, sa svoje strane, preduzela sve relevantne korake kako bi se pobrinula da indikovana operacija bude i izvršena.

Takođe, konstatovano je da je za X.Y. indikovano hirurško liječenje, ali obzirom da se ne radi o hirurškom zahvatu hitne prirode, već operaciji koja se zakazuje i planira, mora se poštovati lista čekanja na kojoj se imenovani nalazi, sa svim ostalim, kako građanima tako i zatvorenicima, kojima je indikovano hirurško liječenje.

S tim u vezi, Zaštitnik je mišljenja da podnosiocu pritužbe nije povrijeđeno pravo radom zdravstvene službe ZIKS-a.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe
- ZIKS-u